

Anbefalinger til sundhedsrådene

Indsigterne og anbefalingerne, der her samles, kommer fra de politikere, som har deltaget i to tværsektorielle projekter forankret i Region Midtjyllands udvalg for lighed i sundhed og gennemført i tæt samarbejde med Struer Kommune og Norddjurs Kommune.

For de deltagende politikere har det ikke kun været et projekt, men en øvelse i bevidst at gøre sig selv tilgængelige – for borgere, for fagprofessionelle og for hinanden på tværs af region og kommune. Politikerne har i processen sat sig selv i spil: som deltagere i workshops, som følgere af fagprofessionelle i frontlinjen, som gæster i lokale fællesskaber og som medmennesker i mødet med borgere. Det har givet dem nye erfaringer med, hvad der sker, når man træder ud af mødelokalerne og ind i virkeligheden: indsigt, relationer og løsninger, som ikke kan hentes fra skrivebordet alene.

Det er netop disse oplevelser, der ligger til grund for de indsigter og anbefalinger, der nu deles videre.

Indsigter

I det følgende er politikernes vigtigste indsigter fra processen samlet:

At træde ud i virkeligheden giver politisk jordforbindelse

Når politikere følger en SOSU-hjælper eller en flok unge på FGU-skolen, taler med frivillige i Ørsted eller møder borgere, der kæmper med at navigere i systemet, bliver politik ikke længere et papirprodukt. Det bliver konkret, kropsligt og menneskeligt. Det giver en dybere forståelse af, hvordan beslutninger rammer ude i hverdagen, og hvad der egentlig betyder noget for folk.

"Da jeg fulgte en SOSU-hjælper i Allingåbro, gik det op for mig, ikke bare hvor kompleks deres opgave er, men også hvor meget deres lokalkendskab betyder. De ved, hvem de besøger, kender dem fra deres velmagtsdage og ser dem både som de er nu og som de var en gang – det kan ingen rapport lære os"

Politiker, Region Midt

"Det korte, dybe møde med en ung i Jem & Fix glemmer jeg aldrig. Det har printet sig ind. Vi er nødt til at komme længere ud end regions- og byrådssalen, for at finde ud af hvordan det vi arbejder med ses fra et andet perspektiv" Politiker, Struer kommune

At træde ud i virkeligheden handler også om at se styrkerne såvel som problemerne: frivillighed, lokalkendskab, og engagement i små lokalsamfund bliver tydeligere, når man står midt i det. Den læring, der opstår i mødet, gør at kompleksiteten problemerne ikke bare er tænkte, men også følte, oplevede og nuancerede – det kan tages med helt ind i beslutningsrummene.

At gøre sig tilgængelig skaber relationer, nye netværk og nye muligheder

Når politikere gør sig selv tilgængelige – ikke kun som beslutningstagere, men som mennesker – opstår nye relationer. I møderne på tværs af kommune, region, borgere og frivillige er der blevet dannet netværk, som ellers aldrig ville være opstået.

"Jeg vender så tit tilbage til den oplevelse jeg havde med Frederikke ude i hjemmeplejen, det at se hvad hun skal løse hver dag. Det tager jeg med mig" Politiker, Norddjurs kommune

"Vi skal arbejde på en anden måde – bredere, mere lyttende og mere fleksible. Vi skal turde åbne op og tilpasse projekter til dem der er med på tværs af aktører og det der sker helt lokalt"

Politiker, Region Midt

De relationer giver adgang til viden, der sjældent finder vej gennem de lange forvaltningskæder: små historier, erfaringer og lokale løsninger, som kan inspirere det større system. Samtidig bliver politikere selv mere tilgængelige, og det skaber tillid og respekt. Samarbejdet opleves som mindre hierarkisk og mere præget af fælles ejerskab og løsningsorientering.

Relationer og netværk er ikke blot en sidegevinst – de er selve fundamentet for et mere sammenhængende sundhedsvæsen.

At arbejde på nye måder åbner for nye løsninger

Workshops, feltbesøg og kreative mødeformer har vist, at man kan skabe energi og handlekraft, når man ændrer formaterne. Politikerne har oplevet, at ting kan bevæge sig hurtigt, når man tager tempo ud og at man ikke behøver at starte med lange problemanalyser – man kan starte med at møde dem det handler om, der hvor de er.

"Jeg opdagede, hvor meget vi egentlig kæmper mod hinanden i stedet for med hinanden. Når vi mødes på tværs og uden at skulle have penge på bordet, kan vi se, at vi vil det samme – vi gør det bare forskelligt"

Politiker Region Midt

"Projektet viser, at der er potentiale i at skabe rum, hvor unge, borgere, fagfolk, politikere og embedsværk mødes på lige fod. Ikke på hinandens hjemmebane – men i neutrale rammer, hvor nysgerrighed og samarbejde kan vokse" Politiker Region Midt

Når økonomi og sektorhensyn i en periode træder i baggrunden, bliver der plads til at tænke frit og tværgående. Det åbner øjnene for muligheder, som ellers drukner i hverdagen: nye samarbejdsformer, lokale løsninger og idéer til at nå grupper, der ellers ikke bliver mødt. Nye måder at arbejde på skaber ikke kun nye idéer – de gør det muligt at opdage dem sammen, på tværs af roller og interesser.

Anbefalinger

I forlængelse af indsigterne fra de to projekter er der blevet udformet følgende anbefalinger til fortsat at arbejde udforskende og inddragende i de nye sundhedsråd. Disse anbefalinger bygger ikke på teori eller skrivebordsarbejde, men på oplevelser fra politikere, der har valgt at træde ud af mødelokalerne og ind i virkeligheden.

"Projektet har mindsket afstand mellem politiker, forvaltning/administration og borgerne. Vi har mødt hinanden på tværs af det politiske niveau og talt sammen på nye måder, dette er et godt afsæt ift. de nye sundhedsråd "

Politiker, Region Midt

Tag politikken med ud i virkeligheden

Politik bliver stærkest, når den bygger på konkret viden om menneskers hverdagsliv. Derfor bør politikere og embedsfolk bevidst prioritere at være til stede dér, hvor udfordringerne mærkes – hos frontpersonalet, i lokalområderne, sammen med borgerne. Det giver indsigter, som ikke kan læses i rapporter, og sikrer en bedre beslutningstagen, der virker i praksis.

Hvis målet er dybere forståelse eller nærværende løsninger, må man nogle gange vende logikken på hovedet: Det er ikke altid borgerne, der kan eller vil komme til systemet – systemet må komme til dem. På den måde sikrer vi løsninger, der tager udgangspunkt i borgernes virkelighed, ikke systemets logik og struktur.

Invester i relationer på tværs

Holdbare løsninger skabes ikke bag lukkede døre, men i møder på tværs af region, kommune, civilsamfund og borgere. Relationer og netværk er ikke blot en sidegevinst – de er selve fundamentet for et mere sammenhængende sundhedsvæsen. Hvis man stiller sig selv til rådighed som menneske i både i forståelsen af udfordringen og i løsningen, kan man få plads til mange flere forståelser og stemmer. Derfor bør tværgående møder og samarbejder prioriteres som en bevidst politisk strategi, også i de uformelle formater, hvor tillid og nye idéer opstår og får lov at vokse.

Herved imødekommes også problematikker omkring parallelle og konkurrerende indsatser for de samme borgere. Man kan arbejde mere bevidst med sammenhæng og meningsfulde løsninger, på tværs af sektorer og aktører, system, borger og civilsamfund, når man kender hinanden og de andre spillere på banen.

Åbn det politiske rum – og oplev sammen

Når politikere, embedsfolk og fagfolk deler oplevelser på tværs, opstår en fælles forståelse, der gør politik mere virkelighedsnær og bæredygtig. Det kræver, at vi insisterer på at opleve virkeligheden først – og lave politik på baggrund af det, ikke omvendt.

For at lykkes skal det ske med omhu: Invester i at rammesætte processerne så der sker noget andet, vælg de rette metoder og insister på at invitere mennesker og miljøer, der giver nye indsigter med på vejen. Når det lykkes, bliver politik, ansvar og løsninger et fælles projekt på tværs af kommune, region og politiske skel – båret af oplevelser og forståelser, der er gjort sammen.

Tak!

En varm tak til de politikere og embedsfolk, der har deltaget åbent, nysgerrigt og modigt i processerne. Ved at stille sig til rådighed – ikke kun som beslutningstagere, men som medmennesker – har I vist, at politik kan gøres på nye måder.

Det er denne villighed til at træde ud af de vante rammer, der har gjort det muligt at skabe en proces, hvor virkelighed og politik er kommet tættere på hinanden.

Og det er netop her, potentialet ligger: i evnen til at holde fast i de erfaringer og fortsætte arbejdet med at mindske uligheden i sundhed – sammen.

*citater er fra opsamlingerne på projekterne, nogle af dem er parafraseret og skrevet sammen af flere udsagn fra samme politikere.

